

ška šola velja po gostem samo za učilišče, ne gleda pa se na to, da je ona tudi izobrazovališče. Ona pa naj ne bode samo le učilišče, ona bodi tudi izobrazovališče! Ona se naj pokaže bolj na to stran, da izobrazuje srce in značaj otroka, da vzgaja duše dece!

Moja gospóda, v času, ko se množijo nevarnosti za državo in družbo, ko ginéva vera in nravnost, čut za pravico in veljavo v enem delu družbe, raste tudi naloga ljudski šoli, kajti poželjivost se množi, vera peša, bogastvo se kopiči v rokah malo ljudi, ljudstvo pa obubožuje, dobri rokodelci izmanjujejo, ljudje silijo v mesta, kmečko ljudstvo pa se zmanjšuje: to je pač krivo, da se kruši družbinsko življenje v nekaterih vrstah prebivalstva. (Resnica! na desni.) In to, da se kruši družbinsko življenje, krivo je tudi temu, da se podivjuje — jaz rečem premišljeno — neki del naše mladine. Ali kolikor manj stori družbina za otroka, toliko več naj stori za nje šola! Ne smemo pa si pač prikrivati, da sama ljudska šola nima toliko moči, naj vzboljša družbinske razmere. To se doseže samo tačas, ako gredó cerkev, šola in dom skupaj pri vzgojevanji mladine. (Resnično! na desni.) Države pa je vse spraviti s poti, kar brani ali ovira tako skupno delovanje. (Dobro! na desni.) Lepo so me razveselile zato besede, ki jih je izgovoril posebni poročevalec, grof Pininski gledé na to, da se naj oživlja pravno-verski duh otrok pri vzgoji in na to, da se naj gleda na želje katoliške cerkve, kakor tudi blaga besede Njega ekselencije gospoda nau nega minister o pomenu šolske molitve. (Dobro, dobro! na desni.)

Slov. in nemški Štajarci.

(Govoril dr. J. Serbec.)

(Konec.)

Gospóda moja! Včeraj ste slišali našega prevzvišenega knezoškofa, ki je v ognjevitih besedah naglašal krščansko ljubezen, pa tudi neomahljivo zvestobo do carja, in naš škof je najbolj spoštovan mož n vsem Dolenjem Štajarskem. Njegove besede čitale se bodo po vsem Dolenjem Štajarskem in bodo do poslednje kočé vsacega Slovenca navduševale in navdihovale s hvaležnostjo do našega prevzvišenega zastopnika. Naše ljudstvo se drži od prvega do zadnjega domovine in pravice, mi prosimo slednjega, da bolj natanko pazi na govore, ki se govore po slovenskih shodih, spise, ki se razširjajo in čitajo med našim ljudstvom in prepričal se bode, da so prešinjani pristno krščanskega in vrlo avstrijskega duha.

Z zadoščenjem omenjam izjavo velečastitega prelata Karlona, da so slovenski poslanci s spodnjega Štajarja vselej v štajarskem deželnem

zboru glasovali za predloge, ki so se tikali verske šole. To se nam zdi čisto naravno, kajti pri nas se versko vprašanje ne dá ločiti od narodnega vprašanja.

Sveto je čutilo vere, sveto je pa tudi čuvstvo ljubezni do starišev, rodovine in naroda, ni ga naroda, pri katerem bi ne bilo ukoreninjeno čuvstvo ljubezni do narodnosti. Na tisoče vzgledov ima domovina, da so se najboljše možje s samozatajevanjem žrtvovali za narod. To čuvstvo se ne sme žaliti. Pri nas Slovincih se dostikrat vidi zanimiva resnica, da kadar se kdo izneveri svojemu narodu, se izneveri h kratu tudi katoliški veri.

Človeško srce je že tako ustvarjeno, da se kako sveto čuvstvo samo iz njega izruvati ne dá. Če komu izruješ čuvstvo ljubezni do naroda, izruješ mu h kratu vse druge plemenite čute. Odpadnik je vedno brez vere. Ko začne zaničevati svoj lastni narod, zaničuje in zasramuje gotovo tudi krščansko vero, duhovščino in vse, kar je sveto plemenitim ljudém.

Zadnja postaja je pri nas in gotovo tudi povsod identična s korupcijo in nevero. Vprašajte naše duhovnike in nobenega ne bote našli, kateri bi se ne bil že preveril o resničnosti te trditve. Iz tega je pa tudi jasno, zakaj naša duhovščina poleg vere se poteguje tudi za narodnost in materinščino, in zakaj se mora vsak posvetni Slovenec potegovati za ohranjenje krščansko-katoliške vere med našim narodom, če hoče, da narod pravno in gmotno ne propade. Če bi se posrečilo, da bi ponemčili Slovence v novodóbnem zmislu, gotovo bi to ljudstvo ne bilo več krščansko-katoliško in pravno ljudstvo.

Nemški katoliki bote to prikazen težko razumeli, pa je resnična. Zato je pa moja želja, da bi konservativni nemški moji tovariši v deželnem zboru videč nas, kako se borimo z liberalnimi sovražniki za gojenje naše narodnosti v šoli in v uradu, vedno imeli pred očmi, da se mi v boju za ohranjenje svoje narodnosti borimo tudi za ohranjenje katoliške vere. Nič bolj ne želimo, da bi nemško-konservativni poslanci vedno bolj proučevali naše življenje in težnje, kajti preverili bi se, da lahko brez nevarnosti za nemštvo pospešujejo naše narodne težnje, in nam gotovo brez zavisti privoščijo naš narodni razvoj. Skleпам z željo, da bi mi Slovenci imeli še večkrat priliko skupno posvetovati se in delovati z vami v blagor nas vseh in v blagor Avstrije. (Dobro! Dobro!)

Tako dr. Serbec in „Slovenec“ pristavlja: Res izvrsten govor, pristaviti moramo, govoren vsakemu pravemu Slovincu prav iz srca. Toda ne le na Slovence, tudi na Nemce je govor napravil ugoden vtis; predsednik odseka za politiko namreč, vitez Hartmann, je rekel: Ne morem, kakor da izrazim, kako lep in krepak da je bil ta govor in kako plemenito je čutilo,

da se človek čuti katoličana med bratskimi narodnostmi, kjer vlada dejanska pravičnost.

Gospodarske stvari.

Škoda po toči.

Na večih krajih smo letos že imeli točo in škoda je veliko naredila. Za letos je po vinogradih, katere je hudo zadela, sama obrala pa tudi v sadunosnikih ne bode se v jeseni treba dolgo muditi, kjer so imeli točo. Kar je pa še najhuje, je to, da je pokazala že za prihodnje leto les in ne bodi ondi ne veliko branja ne sadja.

Nekaj pa se da tudi v tej nesreči še pomagati, to pa, ako se ravna z lesom, kakor njegovi naravi ugaja. Brž potem, ko je toča pobila po vinogradih ali sadunosnikih, naj se pusti les, kakor je; naj se ne reže, ampak počaka se naj, da les na novo požene. Kedar se je to izgodilo, naj se pogleda, koliko poganjkov in kje se jih je nastavilo. Tedaj pa se odrežejo vsi taki, ki ne stojé na pravem kraji in vse rozge, ki jih ni treba za drugo leto.

Da se rozge lepo razvijajo, zato je treba gotovih snovi, ki jih vleče trs iz zemlje. Ker pa je bilo teh snovi že za prve, po toči oškodovane rozge več treba, zato jih sedaj za nove rozge trta ne more več v toliki meri dobiti iz zemlje ter jih tedaj ni v novih rozgah, ali pa jih pride vsaj premalo vanje. Iz tega pa prihaja to, da se les, če je preveč rozg, ne razvije do cela in tudi ne dozori, kakor mu je treba. Potem pa še se ne nastavi toliko cvetnih popkov, nekaj, kar se izgodéva že letos za cvetenje, ki bode v prihodnjem letu. Zato tedaj ne sme se pustiti veliko rozg na trsu, po toči oškodovanem.

Na sadnem drevju se iz početka tudi naj nič ne reže, če ni vihar česa polomil. Skorija na deblu in na vejah, če je oškodovana, pa se naj namaže z zmesjo iz ilovice in kravjeku, na debelo in brž, ko je mogoče. Sicer bi se nežne celice, iz katerih se dela skorija, v solnici posušile in skorija bi se se pokvarila. Da maža ne odpade, naj se pokrije s kako cunjó.

Sejmovi. Dne 24. julija v Gradci. Dne 25. julija v Kozjem, v Lipnici, v Ormožišah, v Slov. Bistrici in v Gornjem gradu. Dne 27. julija v Framu, v Ormoži, v Šmartinu pri Vurberku in na Teharji. Dne 29. julija v Imenem (za svinje.) Dne 30. julija v Kostivnici. Dne 31. julija v Konjicah, v Dolu in v Marenbergu.

Dopisi.

Od Hudine. (Zborovanje) „Biti slovenske krvi bodi Slovencu ponos“ spoznavajo zmirom bolj ob Hudini stanujoči kmeti. To je

pokazala druga nedelja t. m. dne 12. julija. „Podružnica sv. Cirila in Metoda Škofljevaška“ sklicala je, kakor je naznanil „Slov. Gosp.“ svoj letni, tako rekoč prvi pravi svoj shod. I kljub slabemu vremenu se je kar trlo ljudstvo pri Varožniku na Ljubečni. Počastili so naš slanca, „Celjski Sokol“. Tudi Vitanje in Tiharje je bilo zastopano. In Vojničanov je bilo toliko, da si se nehoté moral vprašati, kje še nemčurji, ker Nemcev tako ne šteje vojniški trg — nobenega med svoje. Vlč. g. kanonič dr. Gregorec je v slavnostnem govoru opozarjal na vse, kar sta za naše očete, naše prednike storila sv. brata Ciril in Metod. Razložil je pomen in namen cele družbe. Spomnil je pa tudi vse na znano bratovščino, naj tudi verniki go-reče molijo, da bo enkrat, kar želi vsak katoličan in posebno še Slovan, le „eden hlev in eden pastir“. Na to še je govoril g. Draž Hribar iz Celja o posebnem namenu družbe, in kar se je volil odbor ves enoglasno. Pristopil je pa udov polovico več od lani in se še zmirom oglašajo. Naj ne misli „deutsche Wacht“, d stoji na Rajni nemški, ampak slovenski Vogljan, in si kupi, ker jo oči boljijo gledati kresovnaočale, kateri jo obvarujejo očesne bolezni. Srotka je menda vže tako na pol oslepela, d ne vidi, kakšne reči počenjajo „nemškurji“ kakor je nedavno imenoval te spake, in če ne nemčurje imenovane, neki kmet. Zato pa Slovenci kadar nas kliče dolžnost potegniti se za svoj rod, stojmo skupaj, kakor eden mož — in zmag je naša. Škofljevaščanom pa vsa čast, da s zavili vrat nemčurškemu zmaju in z bistri očelom stopili na dan ko stražniki slovenski reči ob Hudini!

Od Savinje. (Letinja, kresovi, mladenci, občina.) Letinja je hvala Bogu pri nas povsem prav dobra, le vinske gorice Gotoveljske in pa večino Šenpeterske občine je dne 5. julija toča do dobra pobila, Bog nas varuj hudega tako zelo dobri letinji! Kar se tiče narodnega vzbujenja v naši dolini, ono napreduje, kar je hvale v redno, na predvečer naših slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda videlo se je tudi pri nas precej kresov, a presnici smem reči, najveličastnejši bil je n gričku pri Gotovljah, katerega so gotovo z dobro stvar vneti Gotoveljski fantje zažgal. Hvalo moram tu izreči o napredku Gotoveljskih fantov, od katerih naj bi si za izgled vzeli v mladeniči Savinjske doline in smem reči, celeg slovenskega Štajarja. Če povprašam, od ko so neki bili ti fanti na tem ali onem zborovanju tega in tega društva? Odgovor: iz Gotovelj. Če prizvedujem dalje, od kod so ti fanti, l so tako pravilno lepe narodne pesmi popevali. Odgovor, iz Gotovelj! In kje so si ravno fan ustanovili čez vse koristno kmetijsko društvo